

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2013. gada 4. decembrī*

Prasība atcelt tiesību aktu — Valsts atbalsts — LESD 108. panta 1. un 2. punkts — Latvijas Republikas piešķirtais valsts atbalsts lauksaimniecības zemes iegādei — Eiropas Savienības Padomes kompetence — Pastāvoša atbalsta shēma — Latvijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai — Pirms pievienošanās piešķirtais valsts atbalsts — Atbilstoši pasākumi — Divu atbalsta shēmu nenodalāmais raksturs — Apstākļu maiņa — Ārkārtas apstākļi — Ekonomiskā krīze — Acīmredzama kļūda vērtējumā — Samērīguma princips

Lieta C-118/10

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši LESD 263. pantam, ko 2010. gada 26. februārī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *V. Di Bucci*, *L. Flynn*, *K. Walkerová* un *A. Stobiecka-Kuik*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *É. Sibon* un *F. Florindo Gijón*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Lietuvas Republika, ko pārstāv *D. Kriaučiūnas* un *L. Liubertaitė*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *V. Skouris* [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks *K. Lēnartss* [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji *A. Ticano* [*A. Tizzano*], *R. Silva de Lapuerta* [*R. Silva de Lapuerta*], *L. Bejs Larsens* [*L. Bay Larsen*] (referents), *E. Juhāss* [*E. Juhász*], *E. Borgs Bartets* [*A. Borg Barthet*], *K. G. Fernlunds* [*C. G. Fernlund*] un *Ž. L. da Krušs Vilasa* [*J. L. da Cruz Vilaça*], tiesneši *A. Ross* [*A. Rosas*], *Dž. Arestis* [*G. Arestis*], *J. Malenovskis* [*J. Malenovský*], *A. Prehala* [*A. Prechal*], *E. Jarašūns* [*E. Jarašiūnas*] un *K. Vajda* [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts. *Mengoci* [*P. Mengozzi*],

sekretārs *A. Kalots Eskobars* [*A. Calot Escobar*],

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 17. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu atcelt Padomes 2009. gada 16. decembra Lēmumu 2009/991/ES par to, lai Latvijas Republikas iestādes varētu sniegt valsts atbalstu lauksaimniecības zemes iegādei laikā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim (OV L 339, 34. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

Pievienošanās akts

- 2 Akta par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2003, L 236, 33. lpp.; turpmāk tekstā – “Pievienošanās akts”), IV pielikuma 4. nodaļā ir noteikts:

“[..]

Neskarot procedūras, kas attiecībā uz esošo atbalstu paredzētas [EKL] 88. pantā, atbalsta shēmas un individuālais atbalsts, kas piešķirts darbībām, kuras saistītas ar EK līguma I pielikumā uzskaitīto produktu [..] ražošanu, [..] un ko kādā jaunajā dalībvalstī sāks īstenot pirms pievienošanās dienas, un kas joprojām ir spēkā pēc minētās dienas, atbilstīgi turpmāk izklāstītajiem nosacījumiem uzskata par esošo [pastāvošu] atbalstu, kā tas definēts [EKL] 88. panta 1. punktā:

— atbalsta pasākumus paziņo Komisijai četros mēnešos pēc pievienošanās dienas. [..] Komisija publicē šādu atbalsta pasākumu sarakstu.

Šādus atbalsta pasākumus trīs gadus pēc pievienošanās dienas uzskata par “esošo” atbalstu, kas definēts [EKL] 88. panta 1. punktā.

Šos atbalsta pasākumus jaunās dalībvalstis vajadzības gadījumā groza, lai, vēlākais, trīs gadus pēc pievienošanās dienas nodrošinātu to atbilstību Komisijas piemērotajām pamatnostādnēm. Pēc šā termiņa beigām jebkādu atbalstu, ko atzīst par neatbilstīgu minētajām pamatnostādnēm, uzskata par jaunu atbalstu.”

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 3 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 1. pantā ir paredzēts:

“Šajā regulā:

[..]

c) “jauns atbalsts” ir atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi;

[..].”

4 Šīs regulas 17. panta 2. punktā ir noteikts:

“Ja Komisija uzskata, ka pastāvošā atbalsta shēma nav vai vairs nav saderīga ar kopējo tirgu, tā informē attiecīgo dalībvalsti par savu provizorisko secinājumu un dod attiecīgai dalībvalstij iespēju iesniegt savas piezīmes viena mēneša laikā. [..]”

5 Šīs regulas 18. pantā ir paredzēts:

“Ja Komisija, ņemot vērā informāciju, ko dalībvalsts iesniedz saskaņā ar 17. pantu, secina, ka pastāvošā atbalsta shēma nav vai vairs nav saderīga ar kopējo tirgu, tā pieņem ieteikumu, ar ko attiecīgai dalībvalstij ierosina atbilstīgus pasākumus. [..]”

6 Šīs pašas regulas 19. panta 1. punkts ir izteikts šādi:

“Ja attiecīgā dalībvalsts akceptē ierosinātos pasākumus un par to informē Komisiju, Komisija minēto konstatāciju dokumentē un par to informē dalībvalsti. Šis akcepts attiecīgai dalībvalstij uzliek par pienākumu īstenot atbilstīgos pasākumus.”

Regula (EK) Nr. 1857/2006

7 Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulas (EK) Nr. 1857/2006 par [LESD 107.] un [LESD 108.] panta piemērošanu attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, un grozījumiem Regulā (EK) Nr. 70/2001 (OV L 358, 3. lpp.), 4. pantā ir noteikts:

“1. Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības uzņēmumos [lauku saimniecībās] [Eiropas Savienībā] primārai lauksaimniecības produktu ražošanai ir saderīgs ar kopējo tirgu [LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta] nozīmē un ir atbrīvots no paziņošanas prasības, kas paredzēta [LESD 108. panta 3. punktā], ja vien tas atbilst šā panta 2. līdz 10. punkta nosacījumiem.

[..]

8. Tādas zemes iegādei, kas nav apbūvei paredzēta zeme, var piešķirt atbalstu par izmaksām, kas nepārsniedz 10 % no ieguldījuma attaisnotajiem izdevumiem.

[..]”

Regula (EK) Nr. 1535/2007

8 Komisijas 2007. gada 20. decembra Regulas (EK) Nr. 1535/2007 par [LESD 107.] un [LESD 108.] panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības produktu ražošanas nozarē (OV L 337, 35. lpp.) 3. panta 1. punkts ir izteikts šādi:

“Uzskata, ka šis atbalsts neatbilst visiem [LESD 107. panta 1. punkta] kritērijiem, un tāpēc atbalstam, kas atbilst šā panta 2. līdz 7. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, nepiemēro paziņošanas kārtību, ko paredz [LESD 108. panta 3. punkts].”

Lauksaimniecības pamatnostādnes

- 9 Kopienas pamatnostādņu attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2007.–2013. gadam (OV 2006, C 319, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “lauksaimniecības pamatnostādnes”) 29. punktā ir precizēts:

“Ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās atzīst par saderīgu ar [LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu], ja tas atbilst visiem [Regulas Nr. 1857/2006] 4. panta nosacījumiem. [..]”

- 10 Šo pamatnostādņu 195. punkts ir izteikts šādi:

“Lai novērtētu atbalsta shēmas un individuālus atbalstus, ko uzskata par pašreizēju [pastāvošu] atbalstu atbilstīgi 2003. gada Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļas 4. punktam, Kopienas pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības nozarē, kuras piemēro 2006. gada [31. decembrī], joprojām piemēros līdz 2007. gada 31. decembrim, neierobežojot 196. punktu, ja šāds atbalsts atbilst minētajām pamatnostādnēm, vēlākais, līdz 2007. gada 30. aprīlim.”

- 11 Šo pamatnostādņu 196. punktā ar nosaukumu “Priekšlikumi veikt vajadzīgos pasākumus” ir noteikts:

“Saskaņā ar [LESD 108. panta 1. punktu] Komisija ierosina dalībvalstīm grozīt pašreizējās [pastāvošās] atbalsta shēmas, lai, vēlākais, līdz 2007. gada 31. decembrim panāktu atbilstību šīm pamatnostādnēm, izņemot attiecībā uz pašreizējām [pastāvošajām] atbalsta ieguldījumu shēmām, kuras jāgroza, lai panāktu atbilstību šīm pamatnostādnēm līdz 2009. gada 31. decembrim, [..] attiecībā uz ieguldījumiem saistībā ar zemes pirkšanu lauku saimniecībās.”

- 12 Šo pašu pamatnostādņu 197. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis tiek aicinātas, vēlākais, līdz 2007. gada 28. februārim rakstveidā apstiprināt, ka tās akceptē šos priekšlikumus par atbilstošajiem pasākumiem.

- 13 Lauksaimniecības pamatnostādņu 198. punkts ir izteikts šādi:

“Ja dalībvalsts līdz norādītajai dienai nav rakstiski apstiprinājusi savu piekrišanu, Komisija piemēros Regulas [Nr. 659/1999] 19. panta 2. punktu un vajadzības gadījumā uzsāks minētajā noteikumā noteikto tiesvedību.”

Pagaidu shēma

- 14 Valsts atbalsta pasākumu Kopienas pagaidu shēmas, lai veicinātu piekļuvi finansējumam pašreizējās finanšu un ekonomiskās krīzes apstākļos, kas ieviesta ar Komisijas 2008. gada 17. decembra Paziņojumu (OV 2009, C 83, 1. lpp.), ko groza ar Komisijas 2009. gada 31. oktobra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēto paziņojumu (OV C 261, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “pagaidu shēma”), 4.2.2. punktā ir paredzēts, ka, ņemot vērā ekonomisko situāciju, ar konkrētiem nosacījumiem uz laiku ir jāļauj ierobežotā apjomā piešķirt atbalstu.

- 15 Pagaidu shēmas 4.2.2. punkta h) apakšpunktā tostarp ir precizēts, ka, “ja atbalstu piešķir uzņēmumiem [..], kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, atbalsts skaidrā naudā (vai bruto dotācijas ekvivalents) nepārsniedz [EUR] 15 000 vienam uzņēmumam”.

- 16 Pagaidu shēmas 7. punktā tostarp ir noteikts, ka “šis paziņojums [..] netiks piemērots pēc 2010. gada 31. decembra”.

Tiesvedības priekšvēsture

- 17 2002. gada laikā Latvijas Republika ieviesa atbalsta shēmu lauksaimniecības zemes iegādei.
- 18 Atbilstoši 2003. gada Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļā noteiktajai procedūrai Latvijas Republika paziņoja Komisijai par šo pastāvošā atbalsta shēmu ar nosaukumu “Lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādes kreditēšanas programma”. Līdz ar to Komisija ierakstīja šo shēmu jaunajās dalībvalstīs lauksaimniecības nozarē pastāvošu valsts atbalsta shēmu sarakstā, kurš tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2005, C 147, 2. lpp.).
- 19 Lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā Komisija ierosināja dalībvalstīm grozīt pastāvošās valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei, lai, vēlākais, līdz 2009. gada 31. decembrim panāktu atbilstību šīm pamatnostādnēm.
- 20 2007. gada 20. februārī Latvijas Republika paziņoja, ka tā piekrīt šo pamatnostādņu 196. punktā esošo atbilstošo pasākumu ierosinājumam. Kā paredzēts Regulas Nr. 659/1999 19. panta 1. punktā, Komisija dokumentēja šo piekrišanu ar paziņojumu, ko publicēja *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2008, C 70, 11. lpp.).
- 21 2009. gada 17. novembrī Latvijas Republika nosūtīja Eiropas Savienības Padomei lūgumu, pamatojoties uz EKL 88. panta 2. punktu, līdz 2013. gada 31. decembrim atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu valsts atbalstu lauksaimniecības zemes iegādei.
- 22 Ar apstrīdēto lēmumu Padome apmierināja šo lūgumu saskaņā ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu. Šī lēmuma 1. pants ir izteikts šādi:
- “Latvijas iestāžu izņēmuma kārtā piešķirtais valsts atbalsts aizdevumiem, lai iegādātos lauksaimniecības zemi, kuru summa nepārsniedz 8 miljonus [Latvijas latu (LVL)] un kuri ir piešķirti laikā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim, ir uzskatāms par saderīgu ar iekšējo tirgu.”
- 23 Padome savu lēmumu pamatoja, tostarp tā preambulas 2.–8. apsvērumā atsaucoties uz Latvijas lauku saimniecību nelabvēlīgo struktūru, mazajiem lauksaimnieku ienākumiem, to, ka lielākā daļa no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm pieder īpašniekiem, kas nav lauksaimnieki, lauksaimniecības izejvielu cenu celšanos, kā arī ienākumu un lauksaimniecības cenu pazemināšanos, bezdarba pieaugumu un būtisku darījumu skaitu samazināšanos apstrādātās lauksaimniecības zemes tirgū, ko Latvijā izraisījusi ekonomiskā un finanšu krīze. Tā uzsvēra arī Latvijas lauksaimnieku kapitāla trūkumu un viņu grūtības aizdevumu saņemšanā.
- 24 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 11. un 12. apsvērumu:
- “(11) Komisija šajā posmā nav sākusi nekādas procedūras un nav ieņēmusi nostāju par atbalsta būtību un saderību.
- (12) Tādējādi pastāv izņēmuma apstākļi, kas – atkāpjoties no nosacījumiem un vienīgi tiktāl, cik tas ir vajadzīgs, lai Latvijas lauku teritorijās ierobežotu nabadzību, – tādu atbalstu ļauj uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu.”

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

- 25 Komisija lūdz Tiesu:
- atcelt apstrīdēto lēmumu un

— piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26 Padome lūdz Tiesu:

— noraidīt prasību kā nepamatotu un

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanas izdevumus.

27 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2010. gada 16. oktobra rīkojumu Lietuvas Republikai tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam.

Par prasību

28 Komisija norāda četrus pamatus savas prasības pamatojumam, kas attiecīgi ir balstīti uz Padomes kompetences neesamību, pilnvaru nepareizu izmantošanu, lojālas sadarbības principa pārkāpumu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz ārkārtas apstākļu esamību, kā arī uz samērīguma principa pārkāpumu.

Par pirmo pamatu, kas balstīts uz Padomes kompetences neesamību

Lietas dalībnieku argumenti

29 Savā pirmajā pamatā Komisija apgalvo, ka Padomes kompetencē nebija pieņemt apstrīdēto lēmumu.

30 Komisija uzskata, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka pilnvarām, kuras Padomei piešķirtas ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu, ir izņēmuma raksturs un ka Padomes kompetencē līdz ar to nav atcelt Komisijas lēmumu, ar ko konstatē valsts atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu, vai mēģināt apiet šādu lēmumu.

31 Tomēr Komisija uzskata, ka tā lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā ir pieņēmusi savu galīgo nostāju par Latvijas Republikas ieviestās valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei saderību ar iekšējo tirgu. Tam, ka šī nostāja tika pieņemta pamatnostādņu formā, nav nekādu seku, jo Eiropas Savienības tiesas bija nospriedušas, ka dalībvalstij, kas piekrīt pamatnostādņēm, ir pienākums tās piemērot.

32 Šajā lietā Latvijas Republika paziņoja savu piekrišanu ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem, kas ir norādīti lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā. Tā rezultātā tai bija pienākums izbeigt šo valsts atbalsta shēmu, vēlākais, 2009. gada 31. decembrī un to neatjaunot pirms 2013. gada 31. decembra. Līdz ar to, atļaujot šo pašu valsts atbalsta shēmu no 2010. gada 1. janvāra, Padome ir mazinājusi Komisijas lēmuma efektivitāti, tādējādi pārsniedzot savas kompetences robežas.

33 Savukārt Padome apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu atļautā valsts atbalsta shēma ir jauna valsts atbalsta shēma. Tādējādi tā uzskata, ka saskaņā ar Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļu valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei, kuras Latvijas Republika ieviesa pirms tās pievienošanās Savienībai, var kvalificēt par pastāvošiem atbalstiem tikai līdz 2007. gada 30. aprīlim.

34 Turklāt ar apstrīdēto lēmumu atļautās valsts atbalsta shēmas atšķiroties no šī sprieduma 18. punktā minētās atbalsta shēmas it īpaši tāpēc, ka tās ir balstītas uz jauniem faktiem un tiesību elementiem. Turklāt, pat pieņemot, ka atbilstošie pasākumi bija piemērojami Latvijas Republikas īstenotajai valsts atbalsta shēmai un ka tā nekļuva par saderīgu ar šiem pasākumiem, no 1993. gada 24. marta

sprieduma lietā C-313/90 *CIRFS* u.c./Komisija (*Recueil*, I-1125. lpp.) izriet, ka šī shēma vienkārši kļuva par jaunu valsts atbalsta shēmu. Komisija līdz ar to ne reizi nav izvērtējusi apstrīdētajā lēmumā atļautās valsts atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu.

- 35 Padome piebilst, ka lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punkts nav piemērojams tās apstiprinātajai valsts atbalsta shēmai, jo LESD 108. panta 1. punktā paredzētie atbilstošie pasākumi bija piemērojami tikai pastāvošiem atbalstiem.
- 36 Visbeidzot, Komisija uzskata, ka lauksaimniecības pamatnostādņu 29. un 196. punkts nenozīmē, ka valsts atbalsts, kas neatbilst Regulas Nr. 1857/2006 4. pantā izvirzītajiem nosacījumiem, sistemātiski nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Faktiski, tā kā šī regula ir grupālo atbrīvojumu regula, šādus atbalstus var paziņot Komisijai atbilstoši LESD 108. panta 3. punktam. Pieprasot, lai pastāvošās valsts atbalsta shēmas tiktu saskaņotas ar šīm lauksaimniecības pamatnostādnēm, šī dokumenta 196. punktā vienkārši ir atgādināts pienākums panākt atbilstību LESD 107. un LESD 108. pantam, kuros ir pieprasīts Komisijai vai Padomei individuāli pārbaudīt jaunās valsts atbalsta shēmas saderību.
- 37 Savā replikā Komisija apgalvo, ka no Pievienošanās akta IV pielikuma 4. nodaļas izriet, ka, ja aplūkojamā valsts atbalsta shēma nav nesaderīga ar 2007. gada 1. maijā piemērojamām pamatnostādnēm, tad šai shēmai saglabājas pastāvoša atbalsta statuss. Tāpat tā norāda, ka Padomes norādītās atšķirības starp pastāvošajām atbalsta shēmām un apstrīdētajā lēmumā atļauto atbalsta shēmu nav nozīmīgas, jo šīs shēmas ir tik nesaraujami saistītas, ka būtu lielākoties samāksloti šīs shēmas nošķirt LESD 108. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā.
- 38 Lietuvas Republika būtībā piekrīt Padomes analīzei.

Tiesas vērtējums

- 39 Lai izvērtētu Komisijas prasības pamatojumam izvirzītā pirmā pamata pamatotību, ir jānosaka, vai Padomes kompetencē saskaņā ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu bija apstrīdētajā lēmumā norādīto valsts atbalstu uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, lai gan Latvijas Republika bija piekritusi lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā ierosinātajiem atbilstošajiem pasākumiem.
- 40 Saskaņā ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu pēc dalībvalsts lūguma Padome var pieņemt vienprātīgu lēmumu par to, ka atbalsts, ko šī valsts piešķir vai paredz piešķirt, ir atzīstams par saderīgu ar iekšējo tirgu, atkāpjoties no LESD 107. panta vai LESD 109. pantā paredzētajām normām, ja tādu lēmumu attaisno ārkārtas apstākļi.
- 41 Tātad dalībvalsts pienācīgi definētos apstākļos var paziņot valsts atbalstu nevis Komisijai, kas pieņemtu lēmumu LESD 108. panta 3. punktā noteiktajos ietvaros, bet Padomei, kura pieņems lēmumu saskaņā ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu, atkāpjoties no LESD 107. panta noteikumiem vai no LESD 109. pantā paredzētajām normām.
- 42 Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt šīs normas konkrētus interpretācijas aspektus.
- 43 Tādējādi, vispirms atgādinājusi centrālo lomu, kas LESD ir paredzēta Komisijai valsts atbalsta iespējamai atzīšanai par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, Tiesa nosprieda, ka LESD 108. panta 2. punkta trešajai daļai ir izņēmuma un īpašs raksturs, lai gan Padomei ar šo normu piešķirtām pilnvarām acīmredzami ir izņēmuma raksturs (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-110/02 Komisija/Padome, Krājums, I-6333. lpp., 29.–31. punkts), kas nozīmē, ka šī 108. panta 2. punkta trešā daļa noteikti ir jāinterpretē šauri (pēc analogijas skat. 2010. gada 22. aprīļa spriedumu lietā C-510/08 *Mattner*, Krājums, I-3553. lpp., 32. punkts, un 2013. gada 14. marta spriedumu lietā C-419/11 *Česká spořitelna*, 26. punkts).

- 44 Tālāk, runājot par LESD 108. panta 2. punkta trešās un ceturtās daļas normām, atbilstoši kurām, no vienas puses, ja dalībvalsts vērsas Padomē, uz trim mēnešiem tiek apturēta Komisijā notiekoša pārbaude, un, no otras puses, ja Padomes lēmums netiek pieņemts šajā termiņā, lemj Komisija, Tiesa nolēma, ka šīs normas ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja šis termiņš ir izbeidzies, Padomes kompetencē vairs nav pieņemt lēmumu par konkrēto atbalstu atbilstoši minētā panta trešajai daļai (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Padome, 32. punkts).
- 45 Šajā sakarā Tiesa uzskatīja, ka šāds Padomes kompetences ierobežojums laikā norāda arī uz to, ka, ja attiecīgā dalībvalsts Padomei nav adresējusi nevienu lūgumu, pamatojoties uz LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu, pirms Komisija attiecīgo atbalstu ir atzinusi par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un pabeigusi LESD 108. panta 2. punkta pirmajā daļā paredzēto procedūru, Padomei vairs nav tiesību īstenot ārkārtas pilnvaras, kas tai piešķirtas ar minētās normas trešo daļu nolūkā šādu atbalstu pasludināt par saderīgu ar iekšējo tirgu (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Padome, 33. punkts, un 2006. gada 22. jūnija spriedums lietā C-399/03 Komisija/Padome, Krājums, I-5629. lpp., 24. punkts).
- 46 Tiesa šajā kontekstā uzsvēra, ka šāda interpretācija nodrošina to, ka netiek pieņemti lēmumi ar pretrunīgu rezolutīvo daļu, un tādējādi veicina tiesisko noteiktību, jo ar to tiek saglabāts tāda administratīva lēmuma galīgais raksturs, kas pieņemts pēc saprātīga pārsūdzības termiņa beigām vai izmantojot visas pārsūdzības iespējas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 32. un 35. punkts, kā arī iepriekš minēto 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 25. punkts).
- 47 Visbeidzot, Tiesa sprieda par jautājumu, vai tas, ka Padomes kompetencē nav lemt par tāda valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, par kuru Komisija jau ir pieņēmusi galīgu lēmumu, nozīmē, ka Padomes kompetencē nav lemt arī par valsts atbalstu, kura mērķis ir tā saņēmējiem piešķirt nelikumīgu atbalstu, kas iepriekš ar Komisijas lēmumu ir atzīts par nesaderīgu, tādā apmērā, kas ir paredzēts, lai atbalsta saņēmējiem kompensētu summas, kas tiem jāatmaksā saskaņā ar šo lēmumu.
- 48 Šajā sakarā Tiesa ir norādījusi, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atzīt, ka dalībvalsts varētu piešķirt šāda nelikumīga atbalsta saņēmējiem jaunu atbalstu par summu, kas ekvivalenta nelikumīgā atbalsta apmēram, nolūkā neitralizēt ar tā atmaksu, kuru veikt saņēmējiem ir pienākums, saistītās sekas, piemērojot minēto lēmumu, nozīmētu acimredzami apdraudēt Komisijas atbilstoši LESD 107. un LESD 108. pantam pieņemto lēmumu efektivitāti (iepriekš minētais 2004. gada 29. jūnija spriedums lietā Komisija/Padome, 43. punkts, un 2006. gada 22. jūnija spriedums lietā Komisija/Padome, 27. punkts).
- 49 Tātad Tiesa ir nospriedusi, ka Padome, kas nevar likt šķēršļus Komisijas lēmumam, ar ko konstatēta atbalsta nesaderība ar kopējo tirgu, pati atzīstot, ka atbalsts ir saderīgs ar šo tirgu, nevar apdraudēt šī lēmumu efektivitāti, atzīstot par saderīgu ar iekšējo tirgu LESD 108. panta 2. punkta trešās daļas izpratnē atbalstu, kura mērķis ir kompensēt saņēmējiem nelikumīgi piešķirtu atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un kas šiem saņēmējiem ir jāatmaksā, piemērojot minēto lēmumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 44. un 45. punkts, kā arī 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 28. punkts).
- 50 No šīs judikatūras izriet, ka, lai piemērotu LESD 108. panta 2. punktu, attiecīgās Padomes un Komisijas kompetences tiek norobežotas tādā veidā, ka, pirmkārt, primārā kompetence ir Komisijai, bet Padomes kompetence rodas tikai ārkārtas apstākļos. Otrkārt, Padomes kompetence, kas ļauj tai savos lēmumos atkāpties no konkrētām Līguma normām valsts atbalsta jomā, ir jāīsteno konkrētā laika posmā. Treškārt, tiklīdz kā Komisija vai Padome pieņem galīgu lēmumu par aplūkojamā atbalsta saderību, otrā minētā no šīm divām iestādēm vairs nedrīkst pieņemt pretēja rakstura lēmumu.

- 51 Šādas interpretācijas mērķis ir saglabāt Savienības darbību saskaņotību un efektivitāti ar to, ka, pirmkārt, tā izslēdz pretrunīgu lēmumu pieņemšanas iespēju un, otrkārt, tā nepieļauj, ka Savienības iestādes galīgais lēmums ārpus jebkāda termiņa, ieskaitot LESD 236. panta 6. punktā noteikto, un neievērojot tiesiskās noteiktības principu, nonāk pretrunā citas iestādes lēmumam.
- 52 Šo interpretāciju pamatojošie apsvērumi turklāt liecina par to, ka nav nozīmes tam, vai atbalsts, par kuru ir pieņemts Padomes lēmums, ir pastāvošs vai jauns atbalsts. Faktiski, kā izriet no Tiesas judikatūras, Komisijas lēmuma efektivitāte tiek apšaubīta ne tikai tad, kad Padome pieņem lēmumu, ar kuru par saderīgu ar iekšējo tirgu atzīst to pašu atbalstu, par kuru Komisija jau ir pieņēmusi lēmumu, bet arī tad, ja atbalsta, par ko ir šis Padomes lēmums, mērķis ir kompensēt saņēmējiem nelikumīgi piešķirtu atbalstu, kas ir atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un kas šiem saņēmējiem ir jāatmaksā saskaņā ar Komisijas lēmumu. Šādos apstākļos otrais atbalsts ir tik nesaraucams saistīts ar to, kura nesaderību ar iekšējo tirgu Komisija konstatēja jau iepriekš, ka šķiet pilnīgi samāksloti nošķirt šos divus atbalstus LESD 108. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 45. un 46. punkts).
- 53 Tādējādi šajā lietā svarīgi ir izvērtēt jautājumu, vai valsts atbalsti, kurus Padome ir atzinusi par saderīgiem ar iekšējo tirgu, neatkarīgi no to rakstura – pastāvošs vai jauns atbalsts – ir jāuzskata par tādiem atbalstiem, par kuriem Komisija jau ir pieņēmusi galīgu lēmumu.
- 54 Šajā sakarā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Komisija, īstenojot savas ar LESD 107. un LESD 108. pantu piešķirtās pilnvaras, var pieņemt pamatnostādnes, kuru pamata mērķis ir norādīt veidu, kādā tā atbilstoši šiem pašiem pantiem paredz izmantot savu rīcības brīvību attiecībā uz jauniem vai jau pastāvošiem atbalstiem (2002. gada 18. jūnija spriedums lietā C-242/00 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-5603. lpp., 27. punkts).
- 55 Tā kā šīs pamatnostādnes ir pamatotas ar LESD 108. panta 1. punktu, tās ir regulāras un periodiskas sadarbības elements, kuras ietvaros Komisija kopā ar dalībvalstīm pārbauda pastāvošos valsts atbalstus un tām piedāvā atbilstošus pasākumus, kas ir nepieciešami iekšējā tirgus progresīvai attīstībai vai funkcionēšanai (šajā ziņā skat. 1996. gada 15. oktobra spriedumu lietā C-311/94 *IJssel-Vliet*, *Recueil*, I-5023. lpp., 36. un 37. punkts, kā arī 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-288/96 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-8237. lpp., 64. punkts). Ja šos atbilstošo pasākumu ierosinājumus dalībvalsts akceptē, tie tai ir saistoši (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *IJssel-Vliet*, 42. un 43. punkts, kā arī iepriekš minēto 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā Vācija/Komisija, 65. punkts), kuras pienākums, kā atgādināts Regulas Nr. 659/1999 19. panta 1. punktā, ir tos īstenot.
- 56 Šajā lietā Latvijas Republika 2007. gada 20. februārī paziņoja, ka tā akceptē lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā norādītos atbilstošo pasākumu ierosinājumus.
- 57 Šie atbilstošie pasākumi tostarp ietver grozījumus pastāvošās atbalsta shēmās ieguldījumiem lauksaimniecības zemes iegādei lauku saimniecībās, lai tās saskaņotu ar šīm lauksaimniecības pamatnostādņēm, vēlākais, līdz 2009. gada 31. decembrim.
- 58 Taču šo pamatnostādņu 29. punktā ir noteikts, ka ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās atzīst par saderīgu ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, ja tas atbilst visiem Regulas Nr. 1857/2006 4. panta nosacījumiem.
- 59 Tādējādi šķiet, ka saskaņā ar šo lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktu Komisija ierosina, it īpaši dalībvalstīm, kurās ir tādas pastāvošās atbalsta lauksaimniecības zemes iegādei shēmas, kas neatbilst visiem Regulas Nr. 1857/2006 4. panta nosacījumiem, šīs shēmas grozīt, lai panāktu to atbilstību šiem nosacījumiem, vai, ja tas netiek darīts, tad tās atcelt, vēlākais, ar 2009. gada 31. decembri.

- 60 Šo secinājumu neatspēko Padomes argumenti, ka šāda atsauce uz Regulas Nr. 1857/2006 4. panta nosacījumiem lauksaimniecības pamatnostādņu 29. punktā nozīmē, ka visi projekti par valsts ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās, kas neatbilst visiem šajā pantā noteiktajiem nosacījumiem, ir jāpaziņo Komisijai, lai tā varētu novērtēt, vai šie atbalsti ir saderīgi ar iekšējo tirgu.
- 61 Tā no lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punkta teksta, to lasot kopā ar šo pamatnostādņu 29. punktu, izriet, ka Komisija ir paredzējusi īstenot savu rīcības brīvību, konkrētos gadījumos izmantojot šos nosacījumus kā saderības kritērijus, nevis kā atbrīvojumu no paziņošanas pienākuma. Līdz ar to minēto nosacījumu piemērošanas joma, piemērojot pamatnostādnes pastāvošajām atbalstu shēmām, atšķiras no tās, kura tām ir piešķirta Regulas Nr. 1857/2006 4. panta 1. punktā.
- 62 Tomēr ir svarīgi uzsvērt, ka atbilstoši LESD 108. panta 1. punktam Komisijas lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā sniegtie atbilstošie pasākumi ierosinājumi attiecas tikai uz pastāvošajām atbalsta shēmām.
- 63 Taču ar apstrīdēto lēmumu atļautā shēma ir jauna valsts atbalsta shēma.
- 64 Tādējādi, pat pieņemot, ka abas šī sprieduma 18. punktā minētās valsts atbalsta shēmas būtu saglabājušas savu pastāvošo atbalsta statusu pēc 2007. gada 30. aprīļa, nav strīda par to, ka šīs atbalsta shēmas neatbilda Regulas Nr. 1857/2006 4. pantā minētajiem nosacījumiem, uz kuriem ir norāde lauksaimniecības pamatnostādņu 29. punktā.
- 65 Ņemot vērā, ka no Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izriet, ka visas valsts atbalsta shēmas, kas nav pastāvošās atbalsta shēmas, ir jauni atbalsti, un ka ar apstrīdēto lēmumu atļautā atbalsta shēma bija piemērojama, sākot no 2010. gada 1. janvāra, tā noteikti ir jauna atbalsta shēma.
- 66 Tādējādi Latvijas Republikai noteiktie pienākumi pēc atbilstošo pasākumu ierosinājumu akceptēšanas nav par atbalsta shēmu, ko apstrīdētajā lēmumā uzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu, tiktāl, ciktāl runa ir par jaunu atbalsta shēmu, kas nebūtu jājauc ar pastāvošo atbalstu, uz kuru attiecas šīs dalībvalsts akceptētie atbilstošie pasākumi.
- 67 Tajā pašā laikā Padome nevar atsaukties tikai uz to, ka atbalsta shēma ir jauna, lai pārskatītu situāciju, saistībā ar kuru Komisija jau ir pieņēmusi galīgu lēmumu, un nonākt pretrunā šim vērtējumam. Tātad Padomes kompetencē nav izlemt, ka jauna atbalsta shēma būtu jāuzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tā ir tik nesaraujami saistīta ar jau pastāvošu atbalsta shēmu, kuru dalībvalsts ir apņēmusies mainīt vai izbeigt atbilstoši LESD 108. panta 1. punktā paredzētajam, ka LESD 108. panta 2. punkta piemērošanas nolūkā šo divu atbalstu nošķiršana šķiet pilnīgi samākslota (skat. pēc analogijas iepriekš minēto 2004. gada 29. jūnija spriedumu lietā Komisija/Padome, 46. punkts).
- 68 Tomēr šajā lietā tas tā nav.
- 69 Šajā sakarā var norādīt, ka ir pagājis vērā ņemams laiks starp Komisijas un Padomes sniegtajiem vērtējumiem, jo apstrīdētais lēmums tika pieņemts gandrīz trīs gadus pēc atbilstošo pasākumu ierosinājuma šajā lietā.
- 70 Turklāt šis lēmums ir konkrēti pamatots ar jaunu apstākļu iestāšanos, kurus Padome ir uzskatījusi par izņēmuma apstākļiem, ko Komisija nevarēja ņemt vērā savā vērtējumā par Latvijas Republikas ieviestās pastāvošās atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei saderību ar iekšējo tirgu.
- 71 Tādējādi, lai gan lauksaimniecības pamatnostādnes tika pieņemtas 2006. gadā, apstrīdētajā lēmumā ir vairākas atsauces uz ekonomiskās un finanšu krīzes radītajām sekām 2008. un 2009. gadā Latvijas lauksaimniecības nozarē. Padome it īpaši norāda ienākumu un lauksaimniecības cenu pazemināšanos

ekonomiskās lejupslīdes dēļ 2009. gada laikā, procentu likmju palielināšanos un bezdarba paaugstināšanos, kas tika konstatēti šajā pašā gadā. Tāpat tā norāda, ka darījumu skaits lauksaimniecības zemes tirgū būtiski samazinājās laikā no 2007. līdz 2009. gadam.

- 72 Taču Komisijas ieņemtā nostāja sava atbilstošo pasākumu ierosinājuma pamatojumam saistībā ar šī sprieduma 18. punktā minēto valsts atbalsta shēmu saderību ar iekšējo tirgu bija noteikti balstīti uz – attiecībā uz tās rīcību 2006. gadā esošiem ekonomikas datiem – ietekmes, kāda varētu būt šo shēmu piemērošanai uz progresīvu iekšējā tirgus attīstību vai funkcionēšanu, novērtējumu.
- 73 Būtiskas apstākļu maiņas dēļ, kā minēts šī sprieduma 71. punktā, Komisijas veikto šo atbalsta shēmu novērtējumu nevar uzskatīt par kaitējošu tam novērtējumam, kas bija jāveic par konkrētu atbalsta shēmu ar līdzīgiem pasākumiem, bet kas ir piemērojama ļoti atšķirīgā ekonomiskā kontekstā salīdzinājumā ar to, kuru ir ņēmusi vērā Komisija savā novērtējumā. No tā izriet, ka jaunā atbalsta, par ko Latvijas Republika iesniedza lūgumu Padomei atbilstoši LESD 108. panta 2. punkta trešajai daļai, saderība ar iekšējo tirgu ir jāizvērtē atbilstoši individuālam vērtējumam, kas atšķiras no šī sprieduma 18. punktā minētās atbalsta shēmas un kas tika veikts, ņemot vērā atbilstošos ekonomiskos apstākļus šo atbalstu piešķiršanas brīdī (šajā ziņā skat. 1991. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-261/89 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-4437. lpp., 21. punkts, kā arī 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-459/10 P *Freistaat Sachsen* un *Land Sachsen-Anhalt*/Komisija, Krājums, I-109. lpp., 48. punkts).
- 74 Līdz ar to šajā lietā aplūkojamā situācija atšķiras no Tiesas aplūkotās situācijas iepriekš minētajā 2004. gada 29. jūnija spriedumā lietā Komisija/Padome un 2006. gada 22. jūnija spriedumā lietā Komisija/Padome.
- 75 Faktiski atšķirībā no Padomes lēmumiem, kas tika atcelti ar šiem diviem spriedumiem, apstrīdētais lēmums šajā lietā ir pamatots tieši ar jaunajiem apstākļiem, kas izriet no būtiskām apstākļu izmaiņām, kuras notika laikā no brīža, kad Komisija pārbaudīja Latvijas Republikā piemērojamās pastāvošās atbalsta shēmas, līdz brīdim, kad Padome novērtēja jauno valsts atbalsta shēmu, par kuru šī dalībvalsts tai bija iesniegusi lūgumu.
- 76 Līdz ar to šī sprieduma 74. punktā minēto elementu, kuri pamatoja Padomes kompetences neesamību šajos divos spriedumos, šajā lietā nav.
- 77 Turklāt apstiprināt, ka Padomei ir kompetence, nenozīmē apiet dalībvalstu akceptētos atbilstošos pasākumus.
- 78 No vienas puses, Padome var izsniegt atļauju jaunai valsts atbalsta shēmai, kas ir līdzīga pastāvošai atbalsta shēmai, kuru dalībvalstij bija pienākums mainīt vai izbeigt pēc atbilstošo pasākumu akceptēšanas, tikai tajos gadījumos, kad pēc šiem ierosinājumiem ir radušies jauni apstākļi.
- 79 No otras puses, ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu Padomei piešķirtās pilnvaras ir piemērojamas tikai šajā normā norādītajās robežās, proti, pastāvot ārkārtas apstākļiem (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā C-122/94 Komisija/Padome, *Recueil*, I-881. lpp., 13. punkts).
- 80 Visbeidzot, attiecībā uz Komisijas argumentu, ka Padomes kompetencē neesot bijis izsniegt atļauju tādām atbalstam, kas ir pretrunā lauksaimniecības pamatnostādņēs definētajām vadlīnijām, ir svarīgi atgādināt, ka šo pamatnostādņu izpratnē tikai to 196. punktā esošie atbilstošo pasākumu ierosinājumi, kurus dalībvalstis ir akceptējušas, var būt Komisijas galīgā nostāja par atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu.
- 81 Faktiski, kā norādīts lauksaimniecības pamatnostādņu 197. punktā, dalībvalstīm ir jāakceptē tikai šie atbilstošo pasākumu ierosinājumi, bet citas šo pamatnostādņu normas ir tikai vispārējas indikatīvas normas, kas ir saistošas Komisijai (šajā ziņā skat. 2002. gada 13. jūnija spriedumu lietā C-382/99 *Nīderlande*/Komisija, *Recueil*, I-5163. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra), nevis dalībvalstīm.

Tās *a fortiori* nav saistošas Padomei, jo LESD 108. panta 2. punkta trešajā daļā tai ir piešķirtas pilnvaras ārkārtas apstākļos atkāpties no LESD 107. panta normām vai no LESD 109. pantā paredzētajām normām.

- 82 Taču no šo pamatnostādņu 196. punkta izriet, ka attiecībā uz pastāvošām valsts atbalsta shēmām lauksaimniecības zemes iegādei dalībvalstis ir apņēmušās tikai tās grozīt, saskaņojot ar pamatnostādņēm, vai, to neizdarot, tās atcelt, vēlākais, līdz 2009. gada 31. decembrim.
- 83 Savukārt no šī sprieduma 67.–76. punktā esošajiem apsvērumiem izriet, ka dalībvalstis, akceptējot lauksaimniecības pamatnostādņu 196. punktā norādītos atbilstošo pasākumu ierosinājumus, nav atteikušās no iespējas lūgt atļauju atkārtoti ieviest līdzīgas vai tādas pašas atbalsta shēmas visā šo pamatnostādņu piemērošanās laikā.
- 84 Līdz ar to Komisijas izvirzītais apelācijas sūdzības pirmais pamats, kas balstīts uz Padomes kompetences neesamību, nav pamatots un tas ir jānoraida.

Par otro pamatu, kas balstīts uz pilnvaru nepareizu izmantošanu

Lietas dalībnieku argumenti

- 85 Ar otro pamatu Komisija apgalvo, ka Padome esot nepareizi izmantojusi pilnvaras, cenšoties neitralizēt sekas, kādas bija tās novērtējumam par atbalsta lauksaimniecības zemes iegādei shēmām, ko ieviesa Latvijas Republika.
- 86 Padome norāda, ka tā, pieņemot apstrīdēto lēmumu, neesot centusies likvidēt Komisijas novērtējuma sekas, ņemot vērā, ka šī pēdējā minētā nav pieņēmusi nevienu lēmumu, atzīstot apstrīdētajā lēmumā atzītās valsts atbalsta shēmas par nesaderīgām ar iekšējo tirgu. Padomes izvirzītais mērķis faktiski esot bijis palīdzēt ekonomiskajā un finanšu krīzē cietušajiem Latvijas lauksaimniekiem iegādāties lauksaimniecības zemes.

Tiesas vērtējums

- 87 Kā Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, tiesību akts ir saistīts ar pilnvaru nepareizu izmantošanu tikai tad, ja, pamatojoties uz objektīvām, atbilstošām un saskanīgām pazīmēm, izrādās, ka tas ir pieņemts tikai vai vismaz galvenokārt tāpēc, lai sasniegtu nevis tajā norādītos, bet citus mērķus, vai lai izvairītos no procedūras, kas Līgumā īpaši paredzēta, lai rīkotos tādos apstākļos, kādi pastāv konkrētajā gadījumā (šajā ziņā it īpaši skat. 1998. gada 14. maija spriedumu lietā C-48/96 P *Windpark Groothusen* /Komisija, *Recueil*, I-2873. lpp., 52. punkts, un 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-310/04 *Spānija/Padome*, Krājums, I-7285. lpp., 69. punkts).
- 88 Jākonstatē, ka Komisija nav norādījusi šādas pazīmes.
- 89 Attiecībā uz Padomes izvirzītajiem mērķiem apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav nekādu norāžu, kas ļautu apstiprināt, ka Padomei būtu bijis ekskluzīvs mērķis, vai vismaz mazāk dominējošs mērķis, kas nav palīdzēt Latvijas lauksaimniekiem vieglāk iegādāties lauksaimniecības zemes, lai varētu ierobežot nabadzību Latvijas lauku apgabalos.
- 90 Runājot par Komisijas argumentu, ka no notikumu secības un no savstarpējās korespondences izrietot, ka apstrīdētā lēmuma mērķis ir bijis apstiprināt tās ieņemto nostāju, šķiet, ka Padome varēja pamatoti uzskatīt, ka Komisija nav ieņēmusi nostāju par aplūkojamās atbalsta shēmas saderību, kā tas ir uzsvērts apstrīdētā lēmuma preambulas 11. apsvērumā.

- 91 Līdz ar to apelācijas sūdzības otrais pamats par pilnvaru nepareizu izmantošanu ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu, kas balstīts uz lojālas sadarbības principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 92 Ar trešo pamatu Komisija apgalvo, ka apstrīdētais lēmums esot pieņemts, pārkāpjot lojālas sadarbības principu starp iestādēm, jo, pieņemot šo lēmumu, Padome esot atļāvusi Latvijas Republikai nepildīt pienākumu par sadarbību ar Komisiju, kas šai dalībvalstij ir noteikts LESD 108. panta 1. punktā.
- 93 Faktiski, atļaujot pagarināt pastāvošu valsts atbalsta shēmu, kuru Latvijas Republika bija apņēmusies izbeigt, Padome esot apdraudējusi iepriekš notikušā dialoga starp Komisiju un šo dalībvalsti rezultātus.
- 94 Padome uzskata, ka tai nav saistošs no LESD 108. panta 1. punkta izrietošais sadarbības pienākums. Turklāt tā apstiprina, ka Latvijas Republikai nebija nekādu saistību attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā apstiprināto valsts atbalsta shēmu.

Tiesas vērtējums

- 95 LESD 108. panta 1. punktā Komisijai un dalībvalstīm ir noteikts regulāras un periodiskas sadarbības pienākums, kuras ietvaros Komisija kopā ar dalībvalstīm veic pastāvīgu pastāvošo valsts atbalsta shēmu pārbaudi un tām piedāvā atbilstošus pasākumus, ko prasa iekšējā tirgus progresīva attīstība un funkcionēšana (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2002. gada 18. jūnija spriedumu lietā Vācija/Komisija, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 96 Šajā sakarā no šī sprieduma 76. punkta izriet, ka Latvijas Republika nebija uzņēmusies nekādas konkrētas saistības attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā atļauto valsts atbalsta shēmu. Līdz ar to šis lēmums nav uzskatāms par tādu, ar kuru Latvijas Republika tiek atbrīvota no konkrēta sadarbības pienākuma, jo ar to nekādā veidā netika ietekmēti iepriekš notikušā dialoga starp Komisiju un šo dalībvalsti rezultāti.
- 97 Ņemot vērā šos elementus, Komisijas trešais pamats par lojālas sadarbības principa pārkāpumu ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu, kas balstīts uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā un uz samērīguma principa pārkāpumu

- 98 Sava ceturtajā pamata pirmajā daļā Komisija apgalvo, ka Padome esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka pastāv ārkārtas apstākļi, kas pamato apstiprināto pasākumu veikšanu. Šī paša pamata otrajā daļā tā norāda, ka apstrīdētais lēmums ir pretrunā samērīguma principam, jo aplūkojamie pasākumi neļauj sasniegt šajā lēmumā izvirzītos mērķus un tie nav tikai nepieciešamais minimums šo mērķu sasniegšanai.

Par ceturrtā pamata pirmo daļu, kas balstīts uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā par ārkārtas apstākļu esamību

– Lietas dalībnieku argumenti

- 99 Komisija uzskata, ka apstākļus var uzskatīt par ārkārtējiem LESD 108. panta 2. punkta trešās daļas nozīmē tikai tad, ja tie nav bijuši paredzami pirms to iestāšanās, un ka šajā gadījumā šie apstākļi attiecas it īpaši uz Latvijas Republiku. Līdz ar to šādi tas nebūs gadījumā ar iepriekš pastāvošu strukturālu ierobežojumu vai problēmu, kas radusies vairākumā dalībvalstu.
- 100 Taču Komisija uzskata, ka lauku saimniecību nelabvēlīgais izmērs un tas, ka lielākā daļa lauksaimniecībā izmantojamās zemes pieder uzņēmējiem, kas nav saistīti ar lauksaimniecības nozari, Latvijā ir jau sena problēma, kas ir saistīta ar Latvijas lauksaimniecības struktūru kā tādu. Tāpat nekas nenorāda uz to, ka kapitāla trūkums, ar ko saskārušies Latvijas lauksaimnieki, nebūtu strukturāla problēma, kas pēc tās rakstura nav kvalificējama kā ārkārtēja. Attiecībā uz lauksaimniecības izejvielu cenu paaugstināšanos Latvijā tā nav daudz nozīmīgāka kā citās dalībvalstīs. Turklāt Komisija apstrīd to, ka Pievienošanās aktā paredzēto zemo tiešo maksājumu līmeni varētu kvalificēt kā ārkārtas apstākli.
- 101 Turklāt, piekrītot, ka ekonomiskā krīze var būt ārkārtas apstāklis, Komisija tomēr uzskata, ka šī krīze var attaisnot apstrīdēto lēmumu tikai tiktāl, ciktāl tās saistība ar iepriekš pastāvošajām strukturālajām problēmām sniedzas tik tālu, ka tā ir radījusi ārkārtas apstākļus Latvijā, ko Padome nav pierādījusi. Tāpat Komisija apgalvo, ka šīs krīzes ietekme uz lauksaimniecības ienākumu samazināšanos un uz darījumu skaita samazināšanos lauksaimniecības zemes tirgū Latvijā nav ārkārtēja, ja to aplūko visas Savienības kontekstā. Kas attiecas Padomes minēto bezdarba pieaugumu, runa bija tikai par vienu no ekonomiskās krīzes aspektiem, kuru nevar ņemt vērā atsevišķi.
- 102 Padome uzskata, ka Komisijas piedāvātā ārkārtējo apstākļu jēdziena definīcija ir pārāk šaura judikatūras kontekstā, jo šiem apstākļiem ir jābūt tikai neparedzētiem un tādiem, kas var ietekmēt citas dalībvalstis vai citas nozares, ne tikai lauksaimniecības nozari.
- 103 Šajā lietā pastāvēja ārkārtas apstākļi, ko veido ārkārtēji notikumi saistībā ar ekonomisko krīzi, kuri būtiski ietekmējuši Latvijas lauksaimniekus un kuri līdz ar to vēl jo vairāk padziļinājuši Latvijas lauku saimniecību jau pastāvošās strukturālās problēmas. Tādējādi būtiska lauksaimniecības ienākumu samazināšanās, augstās procentu likmes un grūtības saņemt aizdevumus, kas radās krīzes rezultātā, bija vairāk redzamas Latvijā nekā citās dalībvalstīs, kas Latvijas lauksaimniekiem ārkārtīgi apgrūtināja, pat padarīja par neiespējamu, iegādāties lauksaimniecības zemi. Runājot parniecīgo tiešo maksājumu līmeni vai izejvielu un lauksaimniecības zemes cenu paaugstināšanos, Padome uzskata, ka tas veicināja Latvijas lauksaimnieku ierobežotās spējas pārciest ekonomiskās lejupslīdes smagās sekas.

– Tiesas vērtējums

- 104 No Tiesas judikatūras izriet, ka, piemērojot LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu, Padomei ir plaša rīcības brīvība, kuras īstenošana ir saistīta ar komplicēta ekonomiska un sociāla vērtējuma veikšanu Savienības kontekstā. Šajā sakarā Tiesas kontrole, ko piemēro šo vērtējuma pilnvaru izmantošanai, aprobežojas ar pārbaudi par to, vai ir ievērotas procesuālās normas un izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, vai fakti materiāli ir precīzi, kā arī, vai nav pieļauta kļūda tiesību piemērošanā un vai nepastāv acīmredzama kļūda faktu vērtējumā vai pilnvaru nepareiza izmantošana (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā Komisija/Padome, 18. un 19. punkts, kā arī pēc analogijas 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā *C-333/07 Régie Networks*, Krājums, I-10807. lpp., 78. punkts).

- 105 Taču attiecībā uz nepierasto un neparedzamo raksturu, kā arī uz ekonomiskās un finanšu krīzes ietekmes plašumu uz Latvijas lauksaimniecību nevar uzskatīt, ka Padome būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka šī ietekme bija būtiska ārkārtas apstākļu sastāvdaļa LESD 108. panta 2. punkta trešās daļas izpratnē. Turklāt Komisija savā replikas rakstā ir atzinusi, ka šīs krīzes iestāšanās nevar būt šāds ārkārtas apstāklis.
- 106 Nav noteicošs fakts, ka ekonomiskā un finanšu krīze ir izraisījusi ievērojamas sekas arī citās dalībvalstīs, jo šis apstāklis neietekmē šīs krīzes seku ārkārtējo raksturu attiecībā uz Latvijas lauksaimnieku ekonomiskās situācijas attīstību.
- 107 Tāpat secinājums, ka lauku saimniecību nelabvēlīgā struktūra, tas, ka lielākā daļa lauku zemes pieder personām, kas nav saistītas ar lauksaimniecību, vai kapitāla trūkums, ar ko lauksaimnieki saskārušies, ir strukturālas problēmas Latvijā, nepalīdz pierādīt, ka Padome ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka būtiska lauksaimniecības ieņēmumu samazināšanās, augstās procentu likmes un grūtības saņemt aizdevumu, kas izrietēja no krīzes, ir būtiski pasliktinājušas Latvijas lauksaimnieku situāciju, tādējādi neļaujot labot minētās strukturālās problēmas un līdz ar to ierobežot nabadzību lauku reģionos, uzlabojot Latvijas lauku saimniecību konkurētspēju (skat. pēc analogijas iepriekš minēto 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā Komisija/Padome, 21. punkts).
- 108 No tā izriet, ka ceturrtā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.
- Par ceturrtā pamata otro daļu, kas balstīta uz samērīguma principa pārkāpumu
- Lietas dalībnieku argumenti
- 109 Komisija uzskata, ka Padome, pieņemdama apstrīdēto lēmumu, esot pārkāpusi samērīguma principu.
- 110 Faktiski Komisija uzskata, ka ar aplūkojamo atbalsta shēmu nevar sasniegt šajā lēmumā norādītos mērķus. Tā, neskatoties uz valsts atbalsta shēmu lauksaimniecības zemes iegādei, Latvijas lauku saimniecību vidējais izmērs šo pēdējo gadu laikā palielinājies tikai nedaudz. Turklāt šis vidējais izmērs vienādi palielinājies tajā laikā, kad šis atbalsts bija piemērojams, un tajā laikā, kad tas nebija piemērojams. Nav pierādīts, ka apstrīdētajā lēmumā atļautā atbalsta shēma būtu ļāvusi sasniegt labākus rezultātus. Valsts atbalsts lauksaimniecības zemes iegādei faktiski vairāk veicināja lauksaimniecības zemes cenu pieaugumu, nevis izmaiņas šīs zemes īpašumtiesību struktūrā.
- 111 Komisija uzskata, ka samērīguma principa ievērošana turklāt nozīmē, ka pilnībā jāņem vērā spēkā esošie pasākumi, kas var atbilst vajadzībām, kuras Padome kvalificē par ārkārtas apstākļiem. Taču apstrīdētajā lēmumā nekādā veidā netiek ņemti vērā Komisijas vai pamatnostādnēs iepriekš atļautie pasākumi un to regulējums par grupālo atbrīvojumu. It īpaši pagaidu shēma esot ļāvusi dalībvalstīm piešķirt atbalstu lauku saimniecībām. Tāpat bija iespējams izmantot ar Regulu Nr. 1535/2007 atļautos *de minimis* atbalstus, lai atrisinātu it īpaši lauksaimniecības izejvielu pārmērīgi lielo cenu radītās problēmas.
- 112 Turklāt attiecībā uz bezdarba pieaugumu Padome arī neesot ņēmusi vērā, ka Latvijas Republikas lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam bija paredzētas vairākas darbības, lai lauku reģionos ierobežotu bezdarbu, tostarp pārpalikušo laukstrādnieku pārceļšana uz citām ekonomikas nozarēm.
- 113 Visbeidzot, apstrīdētajā lēmumā atļautie pasākumi nebija tikai nepieciešamais minimums, jo to ilgums pārsniedza Komisijas pagaidu shēmā noteikto datumu pasākumiem, lai piemērotu konkrēti paredzētos atbalstus ekonomiskās krīzes seku likvidēšanai.

- 114 Padome apstiprina, ka samērīguma principa kontekstā pasākumu, kas veikti, pamatojoties uz LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu, likumība tiek ietekmēta tikai tad, ja pasākumi ir acīmredzami neatbilstoši mērķim, kuru Padome vēlas sasniegt.
- 115 Komisija nav pierādījusi, ka Padomes veiktā kompleksā faktu izvērtēšana bija acīmredzami kļūdaina. It īpaši Padome uzskata, ka Latvijas Republikas piemērojamā atbalsta shēma lauksaimniecības zemes iegādei esot uzlabojusi Latvijas lauku saimniecību struktūru to platības ziņā. Padome arī norāda, ka Komisija nav pierādījusi, ka šāda atbalsta shēma ir veicinājusi zemes cenu pieaugumu. Turklāt tā uzskata, ka lauku saimniecību platības palielināšanās ļauj uzlabot attiecīgo lauksaimnieku konkurētspēju un palielināt ienākumus.
- 116 Turklāt Padome uzskata, ka tai nebija pienākuma ņemt vērā Komisijas jau apstiprinātos pasākumus tiktāl, ciktāl tai ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu piešķirto pilnvaru mērķis ir tikai tai ļaut apstiprināt atbalstus, kurus Komisija likumīgi nevarēja apstiprināt, kā tas bija šajā lietā. Turklāt uz valsts atbalsta shēmu, kas atļautu ar apstrīdēto lēmumu, neattiecās pagaidu shēma.
- 117 Padome arī uzsver, ka pret bezdarbu var cīnīties, kombinējot dažādus līdzekļus, tostarp ar apstrīdēto lēmumu atļauto valsts atbalsta shēmu.
- 118 Attiecībā uz minētās atbalsta shēmas darbības ilgumu – to nevar ierobežot tikai līdz periodam, uz kuru attiecas pagaidu shēma, un tas atbilst laikam, kurš ir uzskatāms par nepieciešamu, lai samazinātu krīzes sekas.

– Tiesas vērtējums

- 119 Attiecībā uz samērīguma principa ievērošanu no šī sprieduma 104. punktā esošajiem apsvērumiem izriet, ka šāda pasākuma likumību var ietekmēt tikai uz LESD 108. panta 2. punkta trešās daļas pamata veiktā pasākuma acīmredzama neatbilstība Padomes mērķim, ko tā vēlas sasniegt (pēc analogijas skat. 2010. gada 8. jūlija spriedumu lietā *C-343/09 Afton Chemical*, Krājums, I-7027. lpp., 46. punkts, un 2012. gada 12. jūlija spriedumu lietā *C-59/11 Association Kokopelli*, 39. punkts).
- 120 No tā izriet, ka ir jānosaka, vai apstrīdētajā lēmumā norādītās valsts atbalsta shēmas atļaušana ir acīmredzami nepiemērota, lai sasniegtu šī lēmuma preambulas 12. apsvērumā norādītos mērķus, proti, ierobežot nabadzību lauku reģionos Latvijā.
- 121 Nav strīda par to, ka šo mērķi daļēji var sasniegt, palielinot lauku saimniecību efektivitāti Latvijā, kas nozīmē, ka jāpalielina lauku saimniecību platība, ļaujot Latvijas lauksaimniekiem iegādāties lauksaimniecībā izmantojamo zemi. Taču netiek apstrīdēts, ka zemie ienākumi un grūtības saņemt aizdevumus, ar ko šie lauksaimnieki saskārušies, ir šķērslis šādas zemes iegādes īstenošanai. Līdz ar to nešķiet acīmredzami nepiemēroti atļaut minēto atbalsta shēmu, kuras mērķis ir novērst šīs problēmas un to pastiprināšanos ekonomiskās un finanšu krīzes dēļ, piedāvājot procentu maksājumu subsīdijas par aizdevumiem lauksaimniecības zemes iegādei, šāda mērķa sasniegšanai pieņemot apstrīdēto lēmumu.
- 122 Šajos apstākļos tas, ka iepriekš piemērojamās valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei neļāva būtiski un pastāvīgi palielināt Latvijas lauku saimniecību platību, nepierāda apstrīdētā lēmuma acīmredzamu nepiemērotību tajā izvirzītā mērķa sasniegšanai, kas tika atgādināts šī sprieduma 120. punktā.

- 123 Faktiski tas, ka šo lauku saimniecību vidējais platību lielums ir palielinājies ļoti lēnām, nav pietiekami, lai pierādītu acīmredzamu Padomes atļautās valsts atbalsta shēmas neefektivitāti, jo ir iespējams, ka šī lēnā palielināšanās izrietēja no tādiem apstākļiem, kas neturpinājās visu ar apstrīdēto lēmumu aptverto laika posmu. Tādējādi šāds secinājums ir izskaidrojams ar – kā norāda Padome – Latvijas lauksaimnieku nepieciešamību vispirms īstenot tehnoloģisko uzlabojumu projektus.
- 124 Attiecībā uz Komisijas apgalvojumu, ka lauku saimniecību vidējais lielums Latvijā palielinājās vienādi gan laika posmā, kad iepriekšējā valsts atbalsta shēma lauksaimniecības zemes iegādei tika piemērota, gan tad, kad tā netika piemērota, jākonstatē – kā apgalvo Padome, kurai Komisija neiebilst –, ka šīs pēdējās minētās iestādes iesniegtie rādītāji skaitļu izteiksmē, tieši pretēji, atspoguļo vērā ņemamu saimniecības vidējā izmēra palielināšanos, to izsakot absolūtā vērtībā un arī relatīvā vērtībā, šīs atbalsta shēmas piemērošanas laikā.
- 125 Attiecībā uz Komisijas argumentu par to, ka valsts atbalsta shēmas lauksaimniecības zemes iegādei veicina lauksaimniecības zemes cenas pieaugumu, nevis šīs zemes īpašumtiesību struktūras izmaiņas, ir jākonstatē, ka šāds apgalvojums nav pietiekami pamatots, lai pierādītu, ka Padome ir izvēlējusies acīmredzami neatbilstošu pasākumu tās izvirzītā mērķa sasniegšanai.
- 126 Turklāt jāpārbauda, vai aplūkojamās atbalsta shēmas atļaušana acīmredzami nepārsniedz nepieciešamo, lai sasniegtu apstrīdētajā lēmumā izvirzītos mērķus. Faktiski Komisija apgalvo, ka Padome nav pietiekami ņēmusi vērā citu instrumentu, ar kuriem var sasniegt šos mērķus, piedāvātās iespējas.
- 127 Ņemot vērā Padomei šajā lietā esošās rīcības brīvības apmēru, nevar uzskatīt, ka ar apstrīdēto lēmumu tiek pārkāpts samērīguma princips tikai tādēļ, ka Latvijas Republika varēja sasniegt šī sprieduma 120. punktā norādīto mērķi ar cita veida valsts atbalsta shēmu. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka Tiesai, pārbaudot, vai rīcības brīvības, kāda Padomei ir piešķirta LESD 108. panta 2. punkta trešajā daļā, ietvaros pieņemtajā lēmumā ir ievērots samērīguma princips, tai ir jānoskaidro nevis tas, vai pieņemtais lēmums bija vienīgais vai labākais iespējamais, bet tikai tas, vai tas nebija acīmredzami nesamērīgs (pēc analogijas skat. 2009. gada 11. jūnija spriedumu lietā *C-33/08 Agrana Zucker*, Krājums, I-5035. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 128 Tomēr, kā secinājumu 44. punktā norādījis ģenerālvokāts, Padomei piešķirtā plašā rīcības brīvība to neatbrīvo no tā, ka savā vērtējumā tai ir jāņem vērā jau veiktie konkrētie pasākumi ārkārtas apstākļu situāciju risinājumam, kuri ir bijuši pamatā minētās valsts atbalsta shēmas atļaušanai.
- 129 Šajā sakarā Regulas Nr. 1535/2007 mērķis ir atbrīvot neliela apmēra atbalstus no paziņošanas pienākuma, kas ir noteikts LESD 108. panta 3. punktā par minēto paziņošanas pienākumu, un tātad nevar uzskatīt, ka tās mērķis būtu konkrēti līdzsvarot ekonomiskās un finanšu krīzes seku ietekmi uz Latvijas lauksaimniekiem.
- 130 Savukārt nav strīda par to, ka pagaidu shēma tika ieviesta, lai ekonomiskās un finanšu krīzes kontekstā uzņēmumiem atvieglotu piekļuvi finansējumam. Tomēr šajā pagaidu shēmā paredzētajiem atbalstiem ir vispārējs uzdevums – atbalstīt ieguldījumus – un tātad tie nav konkrēti paredzēti lauksaimniecības zemes iegādei. Turklāt apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā pagaidu shēmas 7. punktā bija paredzēts, ka to nepiemēro pēc 2010. gada 31. decembra. Līdz ar to Padomes lēmumu atļaut valsts atbalsta shēmu, kas īpaši ir paredzēta, lai ierobežotu nabadzību lauku reģionos, nodrošinot Latvijas lauku saimniecību platību palielināšanos ilgākā laika posmā, nevar uzskatīt par tādu, kas acīmredzami pārsniegtu nepieciešamo apstrīdētajā lēmumā izvirzīto mērķu sasniegšanai.
- 131 Tāpat, lai gan konkrēti pasākumi Latvijas Republikas lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam arī ir paredzēti, lai cīnītos pret bezdarbu lauku reģionos, tie ir papildu pasākumi apstrīdētajā lēmumā atļautajai valsts atbalsta shēmai, jo tie galvenokārt ir paredzēti, lai veicinātu pāri palikušo laukstrādnieku pārvietošanu uz citām ekonomikas nozarēm, nevis, lai uzlabotu lauku saimniecību rentabilitāti.

- ¹³² Visbeidzot, runājot par atbalsta shēmas, kas atļauta ar apstrīdēto lēmumu, ilgumu, no LESD 108. panta 2. punkta trešās daļas loģikas izriet, ka uz Padomi nevar attiecināt Komisijas paziņojumā noteikto laika ierobežojumu. Turklāt par laiku, kas nepieciešams lauku saimniecību attīstībai, un ekonomiskās un finanšu krīzes seku ilgumu, nevar uzskatīt, ka Padome ir izvēlējusies acīmredzami nesamērīgu pasākumu, atļaujot iepriekš minēto valsts atbalsta shēmu uz laiku no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim.
- ¹³³ Tā rezultātā arī Komisijas izvirzītā ceturtnā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.
- ¹³⁴ No tā izriet, ka šis ceturtnais pamats ir jānoraida pilnībā.
- ¹³⁵ Tā kā neviens no Komisijas izvirzītajiem pamatiem nevar tikt pieņemts, apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ¹³⁶ Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Padome ir prasījusi piespriet Komisijai atlīdzināt izdevumus un tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- ¹³⁷ Saskaņā ar šī paša reglamenta 140. panta 1. punkta pirmo daļu Lietuvas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospiež:

- 1) apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) Lietuvas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]